

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.008.05.2018
P/18/076

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/076 - Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w gminach turystycznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Wojciech Jarzyna, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/66/2018 z dnia 3 lipca 2018 r. 2. Remigiusz Rutkowski, doradca prawny, legitymacja nr 19216. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Karpaczu, ul. Konstytucji 3 Maja 54, 58-540 Karpacz ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Jęcek, Burmistrz Karpacza ² (dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Burmistrz podejmował działania w zakresie planowania rozbudowy sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, w tym również w aspekcie przewidywanego na terenie Karpacza rozwoju bazy turystycznej. W dokumentach planistycznych Gminy (obejmujących zarówno studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) w okresie objętym kontrolą⁴ uwzględniono potrzeby w tym zakresie, a prowadzone inwestycje umożliwiły, w okresach dużego ruchu turystycznego, zwiększenie ilości dostarczanej wody oraz odbieranych ścieków z nieruchomości. Stwierdzono jednak, że trafiające do oczyszczalni ścieków w Mysłakowicach ścieki surowe pochodzące m.in. z Karpacza, zarówno w zakresie stężeń, jak i ładunków zanieczyszczeń, przekraczały wielkości przyjęte w projekcie technicznym oczyszczalni. W konsekwencji do potoku Łomnica odprowadzane były przez podmiot zarządzający tą oczyszczalnią, tj. Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Bukowcu, ścieki niedostatecznie oczyszczone. Podejmowane przez Burmistrza i Prezesa Zarządu Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Karpaczu działania mające na celu ograniczenie ilości ścieków odprowadzanych do tej instalacji, nie były dotychczas skuteczne, z uwagi na stanowczy sprzeciw ww. podmiotu.

Burmistrz prawidłowo realizował obowiązek informowania mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia. Zastrzeżenia Najwyższej Izby Kontroli dotyczyły natomiast ograniczonej skali prowadzonych kontroli bezodpływowych zbiorników na

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata 2010-2017.

ścieki, jak również braku dokumentowania takich kontroli przeprowadzonych w latach 2010-2015.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych potrzeb rozbudowy sieci wodociągowo-kanalizacyjnej adekwatnie do rozwoju infrastruktury turystycznej

Opis stanu
faktycznego

W Karpaczu funkcjonuje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, tj. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o.⁵, utworzony w 2013 r.⁶ Przedmiotem działalności tego podmiotu było m.in. świadczenie usług użyteczności publicznej w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków. Zgodnie z danymi z Krajowego Rejestru Sądowego⁷, Gmina posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym MZGK. Poprzednio zadania w tym zakresie realizował samorządowy zakład budżetowy o nazwie Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Karpaczu.

(dowód: akta kontroli str. 240, 245-271)

Długość sieci wodociągowej w Gminie w 2017 r. wynosiła 39,3 km, a długość sieci kanalizacyjnej – 65,7 km.

(dowód: akta kontroli str. 241, 392)

Stopień skanalizowania Gminy, rozumiany jako procent nieruchomości podłączonych do kanalizacji sanitarnej, w okresie objętym kontrolą zwiększył się z 94,3% w 2010 r. do 95,1% w 2017 r.⁸ Na terenie Karpacza malała (ze 122 w 2010 r. do 103 w 2017 r.) liczba obiektów posiadających zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, natomiast niezmienna w ww. okresie była liczba przydomowych oczyszczalni ścieków, których było 16. W okresie objętym kontrolą do sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Karpacza nie były podłączone cztery obiekty turystyczne posiadające co najmniej 50 miejsc noclegowych⁹. Burmistrz wyjaśnił, iż *są to obiekty znacznie oddalone od sieci kanalizacji sanitarnej oraz z niekorzystnym ukształtowaniem terenu, posiadające własne oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne.*

(dowód: akta kontroli str. 241, 392-393)

Liczba obiektów turystycznych przyłączonych do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w okresie objętym kontrolą wynosiła odpowiednio: a/ w 2010 r. spośród 371 obiektów do sieci wodociągowej przyłączonych było 364, a siedem posiadało własne ujęcie wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączone było 338 obiektów, 25 dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki, a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków; b/ w 2011 r. spośród 398 obiektów do sieci wodociągowej

⁵ Dalej: MZGK lub Spółka.

⁶ Na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXXIV/304/13 z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie likwidacji samorządowego zakładu budżetowego o nazwie Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Karpaczu oraz jego przekształcenia w spółkę prawa handlowego oraz aktu założycielskiego spółki z o. o. rep. A nr 2238/2013 z dnia 30 września 2013 r.

⁷ Dane na dzień 25 lipca 2018 r.

⁸ Udział mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej na terenie Karpacza w latach 2014-2016, wg danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, wynosił od 93% do 93,1% (http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_jeleniogorski/gmina_m_karpacz.pdf).

⁹ Schroniska górskie Samotnia, Strzecha Akademicka i Dom Śląski oraz obiekt hotelowy na szczycie Księżej Góry.

przyłączonych było 391, a siedem posiadało własne ujęcia wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 369 obiektów, 21 dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki, a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków; c/ w 2012 r. spośród 407 obiektów do sieci wodociągowej przyłączonych było 400, a siedem posiadało własne ujęcia wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 378 obiektów (liczba obiektów dysponujących bezodpływowymi zbiornikami na ścieki oraz własnymi oczyszczalniami ścieków nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego); d/ w 2013 r. spośród 417 obiektów do sieci wodociągowej podłączonych było 410, a siedem posiadało własne ujęcia wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 389 obiektów, 20 dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki, a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków; e/ w 2014 r. spośród 421 obiektów do sieci wodociągowej podłączonych było 414, a siedem posiadało własne ujęcie wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 394 obiektów, 19 obiektów dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki, a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków; f/ w 2015 r. spośród 464 obiektów do sieci wodociągowej przyłączonych było 457, a siedem posiadało własne ujęcie wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 442 obiektów, 14 dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki, a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków; g/ w 2016 r. spośród 503 obiektów do sieci wodociągowej przyłączonych było 496, a siedem posiadało własne ujęcie wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 481 obiektów, 14 dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki, a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków; i/ w 2017 r. spośród 576 obiektów do sieci wodociągowej przyłączonych było 569, a siedem posiadało własne ujęcie wody, natomiast do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 554 obiektów, 14 dysponowało bezodpływowymi zbiornikami na ścieki a osiem – własnymi oczyszczalniami ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 394)

W celu zapewnienia niezbędnej ilości wody o właściwej jakości, jak i odbioru ścieków, w tym w związku z rozwojem turystycznym Karpacza, w latach 2004-2006 wybudowano nową sieć kanalizacji sanitarnej o długości 31,72 km bieżących, a w 2010 r. – stację uzdatniania wody *Majówka* o wydajności 75 m³/dobę (w skład tej inwestycji wchodziła budowa systemu filtrów, stacji podawania podchlorynu oraz zbiornika wody oczyszczonej o pojemności 600m³+200 m³).

Burmistrz wyjaśnił, iż *MZGK jest na etapie realizacji zadania związanego z budową stacji uzdatniania wody Wilcza Poręba II. Planowana wydajność systemu wynosić będzie łącznie 256,8 m³/dobę. W oparciu o istniejące pozwolenia wodnoprawne, łączna wartość wszystkich ujęć włączonych obecnie do eksploatacji wynosi 4 392,10 m³/dobę, co zabezpiecza na chwilę obecną zapotrzebowanie wszystkich odbiorców na terenie Gminy. Dodatkowo, w przypadku nagłego zapotrzebowania wody w rejonie Karpacza Górnego, Spółka posiada podpisaną umowę, na podstawie której istnieje możliwość zakupu wody od Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o. o.*

Cała sieć wodno-kanalizacyjna objęta była kontrolą pod kątem zawartości podchlorynu sodu oraz ilości wody w zbiornikach. Prezes MZGK wskazał, iż w celu zapewnienia bezawaryjnych dostaw wody do odbiorców w Gminie, Spółka zrealizowała m.in. następujące zadania: uzyskano pozwolenie wodnoprawne na pobór wody z potoku Łomnica w ilości 700 m³/dobę, opracowano wniosek do Burmistrza w sprawie zmiany MPZP pod budowę stacji uzdatniania wody¹⁰, przygotowano koncepcję budowy ujęcia wód powierzchniowych na *Dzikim Wodospadzie*, utworzono system monitoringu ujęć wody w zakresie przepływu, zakupiono sprzęt do diagnostyki sieci wodociągowej w celu precyzyjnej lokalizacji

¹⁰ Przy ul. Strażackiej w Karpaczu.

miejsz awarii. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego¹¹, obowiązujących w okresie objętym kontrolą, określono warunki odprowadzania wód opadowych. Burmistrz wyjaśnił, że na terenach, na których nie ma możliwości technicznych podłączenia obiektu do kanalizacji deszczowej, wody opadowe są odprowadzane powierzchniowo na teren nieruchomości, do studni chłonnych lub zbiorników retencyjnych. Od połowy 2016 r. w wydawanych przez Urząd warunkach technicznych podłączenia obiektów turystycznych o dużej kubaturze do sieci kanalizacji deszczowej stawiany jest wymóg wybudowania przez inwestora zbiornika retencyjnego z regulatorem przepływu.

(dowód: akta kontroli str. 241-242, 398, 462-529, 582)

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacza¹²* ustalono kierunki rozwoju sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, m.in. przewidziano przyłączenie miejskiego systemu kanalizacji sanitarnej – poprzez wybudowanie kolektorów zbiorczych – do grupowej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie gminy Mysłakowice. Wydajność istniejących ujęć wody uznano za wystarczającą dla miasta w ujęciu bilansowym, z uwagi jednak na fakt, że wydajność powierzchniowych ujęć wody zależna jest od warunków hydrometeorologicznych, co powoduje niestabilność działania wodociągowego, przewidziano również rozbudowę systemu zbiorników zapasowo-wyrównawczych i obiektów związanych z uzdatnianiem wody. Ponadto w *Studium*, w zakresie systemu kanalizacji deszczowej wpisano wymóg określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego szczegółowych warunków zrzutu wód opadowych oraz obowiązek stosowania odстойników lub innych urządzeń czyszczących ścieki deszczowe. W poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustalono, że zaopatrzenie w wodę nastąpi poprzez zbiorowy system w oparciu o urządzenia wodociągowe, obejmujące: a/ ujęcia wód; b/ urządzenia zaopatrzenia w wodę (do jej magazynowania, uzdatniania oraz regulacji ciśnienia); c/ sieci wodociągowe. Dopuszczono również rozwiązania indywidualne w zakresie zaopatrzenia w wodę, z zachowaniem przepisów odrębnych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przewidziano również modernizację istniejących urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i urządzeń zaopatrzenia indywidualnego oraz adaptację istniejących urządzeń infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnej, a także rozbudowę sieci zapewniających obsługę istniejącej i projektowanej zabudowy.

(dowód: akta kontroli str. 101-102, 635, 676-677, 719, 762-763, 787-788, 850-851, 907-908, 973, 1181)

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy ustanowiona była – na podstawie decyzji wodnoprawnej Starosty Jeleniogórskiego¹³ – strefa ochronna dla ujęcia *Majówka*. Burmistrz wyjaśnił, że w *operatach wodnoprawnych dla ujęć Wilcza Poręba II, Śląski Dom, Wielki Staw* stwierdzono brak potrzeby ustanawiania stref ochronnych ze względu na położenie ujęć na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego¹⁴. Według zaleceń dykcji Parku Narodowego, należało odstąpić od ustanawiania stref ochrony sanitarnej dla ujęć, ponieważ wymagałoby to ogrodzenia terenu. Ujęcia wody *Wilcza Poręba II* oraz *Majówka* zostały ujęte w miejscowych

¹¹ Tj. zarówno w postanowieniach tych aktów planowania przestrzennego dotyczących zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, jak i w ustaleniach szczegółowych dotyczących poszczególnych terenów objętych tymi aktami.

¹² Tekst ujednolicony stanowiący załącznik nr 1 do uchwały Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXXVI/338/17 z dnia 24 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Karpacza. Dalej: *Studium*.

¹³ Z dnia 2 marca 2001 r.

¹⁴ Zapisano obowiązek utrzymania porządku i naturalnego stanu otoczenia ujęcia zgodnie z zasadami Karkonoskiego Parku Narodowego.

planach zagospodarowania przestrzennego¹⁵. W *Studium* uwzględniono ujęcia wody pitnej, istnienie *Zbiornika Wód Podziemnych nr 344 „Karkonosze”* wraz z ustanowionym dla niego obszarem najwyższej ochrony, a także przedstawiono bilans zapotrzebowania na wodę.

(dowód: akta kontroli str. 67, 70, 100 115, 129, 407-414)

Rada Miejska w Karpaczu przyjęła *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2021 w Gminie Karpacz*¹⁶. Plan ten został zastąpiony *Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2018-2021 w Gminie Karpacz*¹⁷. Oba te dokumenty przygotowano w MZGK, a wskazano w nich na konieczność modernizacji istniejących ujęć wody i sieci wodociagowych z uwagi na wzrastające potrzeby mieszkańców wynikające z rozwoju zarówno gospodarczego, jak i z budownictwa mieszkaniowego. Oba ww. opracowania zawierały wszystkie elementy wskazane w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁸, a także były zgodne z kierunkami rozwoju Gminy określonymi w *Studium* i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 581, 587-606, 632)

W dokumentach planistycznych Gminy¹⁹ określono potrzeby rozbudowy sieci wodociagowo-kanalizacyjnej, w tym uwzględniono powstawanie nowych obiektów turystycznych. W *Studium*, jako jeden z celów operacyjnych, wskazano wzmocnienie funkcji Karpacza jako ośrodka turystycznego, poprzez stopniowe wprowadzanie nowych elementów zagospodarowania turystycznego, przy ciągłym ograniczaniu skutków wpływu na środowisko naturalne istniejącego zagospodarowania. W dokumencie tym wskazano również na konieczność prowadzenia konsekwentnej polityki rozbudowy i unowocześniania gospodarki ściekowej. W bilansach zapotrzebowania na wodę oraz ścieków sanitarnych uwzględniono wpływ turystyki jedno i wielodniowej. Ustalenia wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące sieci wodociagowo-kanalizacyjno-deszczowej opisano powyżej.

(dowód: akta kontroli str. 85-86, 88, 100-101)

Zarówno projekt *Studium*, jak i projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego były objęte strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko, w ramach których m.in. sporządzono dla nich prognozy oddziaływania na środowisko, uwzględniające wpływ turystyki oraz nowopowstałych obiektów na środowisko. Do potencjalnych zagrożeń dla środowiska, związanych z ruchem turystycznym, zaliczono w szczególności emisję hałasu, wytwarzanie większej ilości

¹⁵ Ujęcie Wilcza Poręba II w uchwale Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXI/133/03 z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jednostki H – Tereny Otwarte Wschód i jednostki J – Tereny Otwarte Zachód (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2004 r. Nr 20, poz. 379) oraz w uchwale Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXV/155/04 z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jednostki G – Wilcza Poręba (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 76, poz. 1498, ze zm.) natomiast ujęcie Majówka – w uchwale Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXI/128/03 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jednostki A – Centrum Karpacza (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2004 r. Nr 20, poz. 374, ze zm.), w uchwale w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jednostki G – Wilcza Poręba oraz w uchwale Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXII/195/12 z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu kolei linowej i tras narciarskich "Kopa" w Karpaczu (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 3010).

¹⁶ Uchwałą nr XVIII/127/16 z dnia 27 stycznia 2016 r.

¹⁷ Przyjętą uchwałą Rady Miejskiej w Karpaczu nr XLVII/455/18 z dnia 28 lutego 2018 r.

¹⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 1152, ze zm.; dalej: ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

¹⁹ Tj. zarówno w *Studium*, jak i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

odpadów, powstawanie większej ilości ścieków, zużycie wody oraz przeobrażenia krajobrazu.

(dowód: akta kontroli str. 637-670, 687-714, 722-755, 770-780, 798-842, 867-896, 921-962, 980-1033, 1092-1176, 1183-1233)

MZGK sukcesywnie podejmował działania zmierzające do rozwoju i modernizacji sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, zgodnie z założeniami przyjętymi w wieloletnich planach rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych, opracowując m.in. dokumentację techniczną: a/ sieci tłocznej; b/ rozbudowy ujęcia drenazowego wody; c/ przebudowy sieci kanalizacji sanitarnej²⁰; d/ rozbudowy ujęcia drenazowego wody, a także realizując inwestycje dotyczące budowy pompowni wody, budowy i przebudowy sieci wodociagowych i kanalizacyjnych. Prezes MZGK wyjaśnił, że w celu zapewnienia bezawaryjnych dostaw wody Spółka m.in. 1/ opracowała koncepcję budowy ujęcia wód powierzchniowych na Dzikim Wodospadzie oraz stacji uzdatniania wody; 2/ zbudowała system monitoringu ujęć wody w zakresie przepływu ilości wody na stacjach uzdatniania oraz ilości podchlorynu na wszystkich ujęciach; 3/ wdraża system radiowego odczytu wskazań wodomierzy na terenie Karpacza; 4/ zakupiła sprzęt do diagnostyki sieci wodociagowej w celu precyzyjnej lokalizacji miejsc awarii powodujących straty wody na sieciach; 5/ opracowała wniosek w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod budowę oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 581-583)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W dokumentach planistycznych określono potrzeby w zakresie rozbudowy sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, w tym uwzględniono powstawanie nowych obiektów turystycznych, a w poprzedzającej ich przyjęcie procedurze sporządzano prognozy oddziaływania na środowisko, uwzględniające wpływ turystyki oraz nowopowstałych obiektów na środowisko. Ponadto opracowano wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, których realizację powierzono m.in. MZGK.

2. Wydawanie decyzji o warunkach zabudowy

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, z uwagi na pokrycie niemal całego terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, Burmistrz nie wydawał decyzji o warunkach zabudowy dla obiektów hotelowych.

(dowód: akta kontroli str. 153)

W Karpaczu zezwolenia na świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych wydano siedmiu przedsiębiorcom. Wykaz tych przedsiębiorców był na bieżąco aktualizowany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Karpacza. W okresie objętym kontrolą liczba obowiązujących na terenie Gminy zezwoleń wzrosła z jednego (w latach 2010-2013) do siedmiu (w 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 243, 272, 548)

²⁰ Ul. Tadeusza Kościuszki w Karpaczu.

Dla objętych próbą kontrolną 10 obiektów turystycznych Burmistrz otrzymał od Starosty Jeleniogórskiego decyzje udzielające pozwoleń na ich budowę. Burmistrz wyjaśnił, iż inwestycje realizowane na terenie Gminy Karpacz były omawiane i analizowane przez pracowników referatu Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu oraz MZGK. Decyzje o pozwoleniu na budowę stanowiły m.in. materiał wyjściowy do procedury planistycznej przy realizacji zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(dowód: akta kontroli str. 397-398)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Z uwagi na brak wydawania przez Burmistrza, w okresie objętym kontrolą, decyzji o warunkach zabudowy dla obiektów hotelowych, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od sformułowania oceny w tym obszarze.

3. Monitoring i kontrola sposobu poboru wody i odprowadzania ścieków przez obiekty turystyczne

Opis stanu
faktycznego

Zadania w zakresie monitoringu poboru wody i odprowadzania ścieków nie były realizowane w Urzędzie, który prowadził jedynie ewidencję bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Burmistrz wyjaśnił, że gmina nie monitoruje poboru wody i odbioru ścieków przed podmioty na jej terenie. Zadanie to wykonuje MZGK, który buduje system pomiaru w oparciu o wodomierze wyposażone w moduły odczytu radiowego. Na chwilę obecną zamontowanych jest około 1 700 wodomierzy. W związku z powyższym istnieje możliwość bieżącego monitorowania poboru wody oraz w przypadku wystąpienia awarii urządzenia pomiarowego – jego sygnalizowania. Brak jest natomiast przesłanek ekonomicznych do opomiarowania ilości ścieków odprowadzanych przez indywidualnych odbiorców. Rozliczenie podmiotów odbywa się w oparciu o ilość zużytej wody. Prezes MZGK poinformował, że spółka ta zbudowała system monitoringu ujęć wody w zakresie przepływu, ilości wody na SUW²¹ oraz ilości podchlorynu na wszystkich ujęciach.

(dowód: akta kontroli str. 243, 342, 582)

Burmistrz wyjaśnił, że w Urzędzie nie było ustalonego planu kontroli bezodpływowych zbiorników na ścieki, a najczęściej przeprowadzano kontrole doraźne w przypadku podejrzenia nieprawidłowości w gospodarowaniu nieczystościami ciekłymi.

(dowód: akta kontroli str. 243)

W okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu w asyście strażników Straży Miejskiej w Karpaczu, a także pracowników MZGK²² przeprowadzali – zgodnie z wyjaśnieniami Burmistrza, Kierownika Referatu Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu oraz Komendanta Straży Miejskiej w Karpaczu – kontrole bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. W Urzędzie brak było dokumentów, potwierdzających przeprowadzenie takich kontroli w latach 2010-2015.

(dowód: akta kontroli str. 243, 550, 552-553, 1272)

²¹ Stacjach uzdatniania wody.

²² W uzasadnionych przypadkach.

Burmistrz wyjaśnił, że w trakcie prowadzonego postępowania kontrolnego Gmina występuje do MZGK z prośbą o podanie ilości pobranej wody w celu porównania z ilością wywożonych ścieków, podczas kontroli poddawane są analizie dokumenty dotyczące przydomowych oczyszczalni ścieków. Komendant Straży Miejskiej poinformował, iż podczas kontroli pracownik Urzędu Miasta żądał okazania dokumentów poświadczających wywóz nieczystości ciekłych, analizował dokumenty dot. przydomowych oczyszczalni ścieków. W obecności strażników nie korzystano z usług rzeczoznawcy. Pracownik MZGK dokonywał porównań między ilością zużytej wody a ilością wywożonych ścieków. Burmistrz wyjaśnił, iż w trakcie jednej z kontroli użyto urządzenia do parowania kanałów w celu ustalenia, czy ze zbiornika nie następuje przelew do kanalizacji deszczowej.

(dowód: akta kontroli str. 243, 550)

W latach 2010-2017 w trakcie kontroli bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz przydomowych oczyszczalni ścieków nie korzystano – zgodnie z wyjaśnieniami Burmistrza – z usług rzeczoznawców.

(dowód: akta kontroli str. 243)

Komendant Straży Miejskiej poinformował, że w trakcie kontroli przeprowadzanych przez pracowników Urzędu w asyście strażników miejskich, najczęściej stwierdzano nieprawidłowości polegające na niedostatecznie częstym opróżnianiu bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz na nieprzedstawianiu przez kontrolowanych dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości. Komendant wyjaśnił, iż strażnicy stosowali wówczas pouczenia (...) nie zastosowano postępowania mandatowego, nie sporządzono wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze. Z protokołu kontroli przydomowej oczyszczalni ścieków²³ wynikało, że w trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych przez pracownika Urzędu w asyście pracowników MZGK, stwierdzono brak dokumentu potwierdzającego legalizację wybudowanej oczyszczalni. Do Urzędu wpłynęło pismo²⁴ od osoby kontrolowanej, w którym przedstawiła opinię techniczną dotyczącą stanu istniejącej oczyszczalni ścieków oraz zaświadczenie o zakończeniu budowy z Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Jeleniej Górze.

(dowód: akta kontroli str. 550, 554-580)

Komendant Straży Miejskiej wyjaśnił, iż strażnicy, w ramach swoich zadań w tzw. rejonach służbowych, dokonywali kontroli sprawdzających z realizacji zaleceń. Kontrole sprawdzające realizację obowiązku nałożonego przez kontrolującego na właściciela nieruchomości (np. decyzja nakazująca przyłączenie do istniejącej kanalizacji sanitarnej), wykonywał pracownik Urzędu Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 550, 554-561)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując złożonych w trakcie kontroli wyjaśnień potwierdzających prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych w latach 2010-2015, zwraca jednak uwagę, że brak pełnej dokumentacji w tym zakresie uniemożliwia dokonanie rzetelnej weryfikacji prawidłowości realizowanych zadań, w szczególności z uwzględnieniem kryteriów efektywności i skuteczności, zgodnie zaleceniem wynikającym z treści pkt. B.6. Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych²⁵. Ponadto, zdaniem NIK, na ograniczenie ryzyka niepełnej skuteczności prowadzonych kontroli, istotny wpływ ma zarówno rzetelne wytypowanie podmiotów do kontroli (m.in. na podstawie analizy dokumentów np. poświadczających wywóz nieczystości ciekłych), jak też wykorzystanie urządzeń

²³ Z 8 lutego 2017 r.

²⁴ Z dnia 21 września 2017 r.

²⁵ Załącznik do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (poz. 84)

Opis stanu
faktycznego

do parowania kanałów. Ustalenia NIK wskazują natomiast, że weryfikacja takiej dokumentacji dokonywana była dopiero w trakcie czynności kontrolnych, a ww. urządzenie było wykorzystane tylko jeden raz.

Rada Miejska w 2002 r. zatwierdziła²⁶ regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. W treści tego regulaminu określono m.in. warunki techniczne dostarczania wody i odprowadzania ścieków, zasady rozliczania należności za dostarczaną wodę i odbiór ścieków. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków zmieniany był uchwałami Rady Miejskiej podejmowanymi w latach 2014²⁷-2016²⁸. W Gminie obowiązywał Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Karpacz²⁹, w którym określono, iż zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe powinny być opróżniane z częstotliwością zapewniającą nieprzepełnienie zbiornika bezodpływowego i wypływ tych nieczystości do ziemi oraz wód gruntowych, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Burmistrz wyjaśnił ponadto, że w związku z nowelizacją przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, MZGK przygotował projekt nowego regulaminu, który stanowił podstawę podjęcia przez Radę Miejską Karpacza uchwały nr LII/496/18 w dniu 27 czerwca 2018 r. w sprawie projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy. Projekt ten 29 czerwca 2018 r. został przesłany do zaopiniowania przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wody Polskie.

(dowód: akta kontroli str. 244, 308-320)

W jednym z ośmiu wytypowanych w trakcie kontroli obiektów turystycznych, dla których sporządzono prognozy zużycia wody i ilości odprowadzanych ścieków, zarówno rzeczywiste³⁰ ilości pobranej wody, jak i odprowadzanych ścieków przekraczały 100% wartości prognozowanych (do 143% w odniesieniu do rzeczywistego zużycia wody i do 107% w odniesieniu do rzeczywistej ilości odprowadzonych ścieków). W przypadku pozostałych obiektów zarówno rzeczywiste zużycie wody, jak i ilość odprowadzonych ścieków były mniejsze od prognozowanych. Prezes MZGK wyjaśnił, że *Spółka nie ogranicza dostaw wody do odbiorców ze względu na jej aktualny nadmiar. W przypadku stwierdzenia deficytu wody na terenie Gminy, dostawa wody będzie ograniczona do poziomu określonego w wydanych warunkach technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej przez kryzowanie.*

Administratorowi jednego spośród 10 obiektów turystycznych, których dokumentacja objęta była badaniem kontrolnym, Starosta Jeleniogórski wydał pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych³¹, a jednemu – w zakresie odprowadzania ścieków bytowych do ziemi³².

(dowód: akta kontroli str. 607-608, 627, 629, 1244-1248)

²⁶ Uchwałą z dnia 18 kwietnia 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 123, poz. 1728).

²⁷ Uchwałą z dnia 29 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 646).

²⁸ Uchwałą z dnia 24 lutego 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego poz. 1072).

²⁹ Przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Karpaczu nr XXXVI/341/17 z dnia 1 czerwca 2017 r. W okresie objętym kontrolą obowiązywały Regulaminy przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Karpaczu nr XX/218/08 z dnia 26 czerwca 2008 r., nr XXXI/279/13 z dnia 27 marca 2013 r., nr XXXIII/293/13 z dnia 17 maja 2013 r., nr XLV/425/14 z dnia 13 czerwca 2014 r., nr XXIV/209/16 z dnia 29 czerwca 2016 r., nr XXVI/225/16 z dnia 31 sierpnia 2016 r.

³⁰ W latach 2016-2017.

³¹ Decyzja z dnia 18 września 2012 r. (OŚR-IV.6341.2.34.2012).

³² Decyzja z dnia 22 grudnia 2014 r. (OŚR-IV.6341.1.22.2014).

Z dokumentacji Urzędu prowadzonej od 2012 r.³³ wynikało, że Burmistrz informował mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, poprzez zamieszczanie w Biuletynie Informacji Publicznej Karpacza skanów pism Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Jeleniej Górze dotyczących oceny jakości wodociągów miejskich za I półrocze danego roku oraz oceny jakości wodociągów miejskich za cały rok.

(dowód: akta kontroli str. 244, 321-338)

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jeleniej Górze³⁴ poinformował, że po przeprowadzeniu analizy przypadków pogorszenia jakości wody w poprzednich latach, w żadnych z nich nie można jednoznacznie stwierdzić zależności między okresowym pogorszeniem jakości wody, a wzmożonym ruchem turystycznym w Gminie. Najczęstszą przyczyną pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia były awarie sieci wodociągowej. W latach 2010-2017 nie były dokonywane oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli na terenie Karpacza ze względu na brak tego typu obiektów na tym terenie. W odniesieniu do obiektów turystycznych objętych próbą kontrolną ww. organ poinformował, że w prowadzonej przez niego ewidencji znajduje się sześć obiektów, w przypadku pozostałych czterech brak dokumentów dotyczących zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektów budowlanych. Podczas kontroli obiektów włączonych do ewidencji nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego, ani też odstępstw od projektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na środowisko.

Burmistrz poinformował, iż w okresie objętym kontrolą, w sierpniu 2015 r., na skutek suszy wystąpiło okresowe zmniejszenie dostawy wody do odbiorców. Jak wyjaśnił, w tym czasie dowożono wodę do odbiorców specjalnie przeznaczonym do tych celów beczkowozem o pojemności 4 500 l, pobranej z sieci wodociągowej. Dodatkowo dokonano zakupu wody od Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o. o. z ujęcia „Mały Staw” celem zasilenia sieci wodociągowej.

(dowód: akta kontroli str. 244, 403-404, 534)

W latach 2015-2018 do Urzędu wpłynęła jedna skarga mieszkańca ze względu na przerwę w dostawie wody, dotycząca okresu suszy w 2015 r., opisanego powyżej.

(dowód: akta kontroli str. 244, 535-536)

Według informacji uzyskanych od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu³⁵, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wód, organ ten nie zidentyfikował czynników wpływających na pogarszanie (w latach 2010-2017) jakości wody, związanych z rozbudową infrastruktury turystycznej. WIOS poinformował, że *przewodzony monitoring wód odzwierciedla skumulowane oddziaływanie na wody wszystkich występujących na obszarze jednolitej części wód presji i na podstawie jego wyników nie jest możliwe wydzielenie i ocena oddziaływania poszczególnych rodzajów presji, np. związanych z infrastrukturą turystyczną, o ile ścieki powstające w wyniku działalności tych obiektów odprowadzane są bezpośrednio do rzeki. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku odprowadzania ścieków z tego typu obiektów do kanalizacji miejskiej – na podstawie prowadzonego monitoringu można próbować określić wpływ oczyszczalni na wody (pod warunkiem, że jest to zasadniczy element presji w tej jednolitej części wód), a nie wpływ poszczególnych obiektów podłączonych do sieci kanalizacyjnej. W związku z powyższym nie jest możliwe zidentyfikowanie, na*

³³ W dokumentacji kontrolowanej brak było dowodów potwierdzających informowanie mieszkańców o stanie jakości wody w latach 2010-2012.

³⁴ Dalej: PPIS.

³⁵ Dalej: WIOS.

podstawie badań realizowanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, czynników wpływających na pogarszanie jakości wody (...) związanych z rozbudową infrastruktury turystycznej.

WIOŚ dysponował natomiast informacjami dotyczącymi nieprawidłowościami związanymi z oczyszczalnią ścieków odbierającą ścieki surowe, m.in. z terenu Karpacza, ujawnionymi w trakcie prowadzonych kontroli, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 539-540)

WIOŚ poinformował też, że w okresie objętym kontrolą, na podstawie wyników badań monitoringu wód powierzchniowych realizowanego na terenie województwa dolnośląskiego, można stwierdzić, że nie zaobserwowano przekroczeń dopuszczalnych wartości temperatury, ocenianych na podstawie aktualnie obowiązujących aktów prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 539-540)

Zdaniem WIOŚ, kontrole mające na celu nadzór nad wpływem obiektów turystycznych na jakość wód z obszaru Karpacza, wykonywane są jako kontrole planowe, wynikające z planów rocznych lub jako kontrole interwencyjne, stosownie do potrzeb. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, informacje o wynikach kontroli są przekazywane innym organom do wykorzystania zgodnie z ich kompetencjami.

(dowód: akta kontroli str. 543)

W latach 2010-2017 podlegli WIOŚ pracownicy przeprowadził 25³⁶ kontroli oczyszczalni ścieków komunalnych obsługujących Karpacz³⁷. Na terenie Gminy nie było zlokalizowanych przemysłowych oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 543-547, 549)

WIOŚ poinformował, że realizując kontrole planowe, zobowiązany był do zawiadamiania podmiotu o zamiarze wszczęcia kontroli działalności gospodarczej, zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej³⁸. Według udzielonych informacji, stosownie do art. 79 ust. 4 ww. ustawy, kontrole z upoważnienia tego organu były wszczynane nie wcześniej niż po upływie siedmiu dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli. W przypadku kontroli interwencyjnych, przeprowadzanych na wniosek organów lub osób fizycznych, gdy przeprowadzenie kontroli było niezbędne do przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, lub gdy przeprowadzenie kontroli było uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska naturalnego, nie zawiadamiano podmiotu kontrolowanego o planowanej kontroli. Pobór prób przy kontrolach interwencyjnych następował w dniu rozpoczęcia kontroli, po okazaniu legitymacji służbowej lub/i po podpisaniu przez upoważnionego do reprezentowania przedstawiciela zakładu upoważnienia do kontroli, udzielonego inspektorom WIOŚ. Pobór prób średniodobowych przy pomocy autosamplerów był wykonywany po uzgodnieniu możliwego terminu z Pracownią Laboratorium Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Jeleniej Górze.

(dowód: akta kontroli str. 543-544)

³⁶ W tym sześć kontroli dokumentacyjnych (tj. kontroli, w ramach których dokonuje się m.in. analizy otrzymanych z oczyszczalni wyników pomiarów ilości i jakości odprowadzonych ścieków oraz ich porównania z warunkami odprowadzania ścieków określonymi dla danych oczyszczalni w pozwoleniach wodnoprawnych i pozwoleniach zintegrowanych).

³⁷ Dotyczy oczyszczalni w Mysłakowicach oraz funkcjonującej do 2013 r. oczyszczalni ścieków komunalnych w Karpaczu.

³⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, ze zm.

Z informacji udzielonych przez WIOŚ wynika, że w oczyszczalni ścieków w Mysłakowicach³⁹ na przestrzeni lat nastąpiło zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków do odbiornika, tj. Potoku Łomnica. Jak wskazał ten organ, z wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat przedłożonych przez Spółkę⁴⁰ do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego wynika, iż ilość odprowadzanych ścieków w 2010 r. wynosiła 867 826 m³, natomiast średnie stężenia zanieczyszczeń wynosiły: BZT₅ – 6,25 mg O₂/l, ChZT – 21,6 mg O₂/l, zawiesina ogólna – 4,6 mg/l. Z badań automonitoringowych przekazywanych przez podmiot wynika, iż ilość odprowadzonych w 2017 r. ścieków wynosiła 1 393 215 m³, natomiast średnie stężenia zanieczyszczeń wynosiły: BZT₅ – 13,42 mg O₂/l, ChZT – 71,69 mg O₂/l, zawiesina ogólna – 16,38 mg/l, azot ogólny – 40,89 mg N/l, fosfor ogólny – 0,88 mg P/l. Przeprowadzone z upoważnienia WIOŚ kontrole wykazały, że okresowo na oczyszczalnię dopływa zwiększona ilość ścieków z terenu gmin Mysłakowice, Podgórzyn i Karpacz, co jest związane ze wzmożonym ruchem turystycznym, szczególnie w okresie wakacji, ferii i dni wolnych od pracy. Powoduje to, że dopływające na oczyszczalnię ścieki surowe, zarówno w zakresie stężeń, jak i ładunków zanieczyszczeń, przekraczają wielkości przyjęte w projekcie technicznym oczyszczalni. Kontrola przeprowadzona w 2018 r., na zlecenie NIK, wykazała niedotrzymanie warunków jakości odprowadzanych ścieków we wszystkich badanych wskaźnikach zanieczyszczeń. Falowe i gwałtowne zrzuty ścieków surowych o zwiększonym ładunku zanieczyszczeń powodują przeciążenia hydrauliczne oczyszczalni, wymywanie osadu z osadnika wtórnego i odprowadzanie do potoku Łomnica ścieków niedostatecznie oczyszczonych. Informacje o wynikach kontroli były przekazywane m.in. do organów gmin, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Zarząd Zlewni Bobru i Nysy Łużyckiej z siedzibą w Podgórzynie – administratora Potoku Łomnica celem wykorzystania zgodnie z posiadanymi kompetencjami. WIOŚ poinformował, że w związku ze stwierdzonymi w trakcie kontroli nieprawidłowościami przedstawiciela kontrolowanej jednostki ukarano grzywną w postaci mandatu karnego. Zostanie też skierowany wniosek o ukaranie do sądu za naruszenie przepisów ustawy Prawo wodne. Ponadto z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego stężenia azotu ogólnego w ściekach oczyszczonych, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej za odprowadzanie ścieków z komunalnej oczyszczalni ścieków w Mysłakowicach do wód powierzchniowych z przekroczeniem dopuszczalnych warunków.

(dowód: akta kontroli str. 544-545, 1266-1268)

Prezes MZGK oświadczył, że nie posiada wiedzy, w jakim stanie pozostają ścieki w oczyszczalni w Mysłakowicach i w jakim stanie zrucane są do potoku Łomnica. MZGK prowadzi gospodarkę ściekową na podstawie umowy nr 135/KSWiK/2014 w sprawie odbioru i oczyszczania ścieków z terenu Gminy Karpacz⁴¹, zawartej na warunkach wskazanych przez Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Bukowcu⁴², która to spółka oczekiwała jak największej ilości ścieków, promując cenowo zwiększone zrzuty ścieków. MZGK celem zracjonalizowania gospodarki ściekowej podjął działania zmierzające do: uruchomienia własnych instalacji oczyszczania ścieków, budowy własnej oczyszczalni, modyfikacji umowy nr 135/KSWiK/2014 w sprawie odbioru ścieków – wszystkie te działania spotkały się

³⁹ Odbierająca ścieki z terenu gmin Mysłakowice, Podgórzyn i Karpacz.

⁴⁰ Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

⁴¹ Zawartej w dniu 31 stycznia 2014 r.

⁴² Dalej: Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji.

ze sprzeciwem Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji, który obecnie prowadzi działania sądowe mające na celu uniemożliwienie tych zamierzeń.

(dowód: akta kontroli str. 1264-1265)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2012-2015 w Urzędzie nie udokumentowano w sposób określony w art. 380 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁴³ w związku z art. 9u ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*⁴⁴ kontroli bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Według tych przepisów, począwszy od 1 stycznia 2012 r. z ww. czynności kontrolnych winien zostać sporządzony protokół, którego jeden egzemplarz doręcza się kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej. Przepis art. 380 ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska* nakłada ponadto obowiązek podpisania protokołu przez kontrolującego oraz kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem. Tymczasem w Urzędzie w ww. okresie nie udokumentowano kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 243, 550, 552-553, 1272)

Z wyjaśnień Burmistrza oraz Kierownika Referatu Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami wynika, że brak możliwości odnalezienia protokołów z przeprowadzonych kontroli w latach 2010-2015 spowodowany jest wprowadzeniem zmian w strukturze organizacyjnej Urzędu, a także zmianami pracowników, którzy takowe kontrole przeprowadzali.

(dowód: akta kontroli str. 552-553, 1272)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że pomimo określenia (począwszy od 2 maja 2013 r.) w obowiązujących na terenie Karpacza regulaminach utrzymania porządku i czystości⁴⁵ częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, w Urzędzie w latach 2016-2017 (a prawdopodobnie – z uwagi na brak w Urzędzie odpowiednich danych – także w latach 2010-2015) nie przeprowadzano kontroli, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Co prawda w przepisach dotyczących utrzymania czystości i porządku nie określono częstotliwości przeprowadzania takich kontroli (na co słusznie zwrócił uwagę Burmistrz Karpacza w swoich wyjaśnieniach), to jednak określono – w art. 9u ust. 2 ww. ustawy (dodanym począwszy od 1 stycznia 2012 r.) – sposób ich przeprowadzania.

Zdaniem NIK oparcie się wyłącznie na danych sprawozdawczych (obejmujących zbiorcze ilości odebranych nieczystości ciekłych) przekazywanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych nie zapewnia uzyskania rzetelnych danych umożliwiających stwierdzenie, że istniejące na terenie Karpacza zbiorniki bezodpływowe były opróżniane z częstotliwością wynikającą z regulaminów utrzymania porządku i czystości.

⁴³ Dz. U. z 2018 r. poz. 799, ze zm.

⁴⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1454, ze zm.

⁴⁵ Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2013 r. poz. 2646, ze zm.; Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 3678, ze zm.; Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016 r. poz. 4117; Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2017 r. poz. 2666

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że choć w Urzędzie dysponowano danymi o rosnącej bazie turystycznej, monitorowano wpływ tej zwiększającej się bazy na gospodarkę wodno-ściekową a także realizowano obowiązek kontroli eksploatacji bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, w tym w obiektach turystycznych, to jednak nie zapewniono prawidłowego dokumentowania podejmowanych w tym zakresie czynności.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁶, wnosi o podjęcie działań organizacyjnych mających na celu zapewnienie prawidłowego dokumentowania przeprowadzanych kontroli bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 30 października 2018 r.

Kontroler
Wojciech Jarzyna
starszy inspektor kontroli państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
p.o. Dyrektora

p.o. DYREKTORA
Delegatury NIK w Opolu

podpis

⁴⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.